

ÞJÓÐARÖRYGGISRÁÐ

Málþing um fullveldi og þjóðaröryggi

Þróun og framtíðarsýn

Tillaga lögð fyrir 3. fund þjóðaröryggisráðs 9. maí 2018.

Lagt er til að þjóðaröryggisráð samþykki að ráðið gangist fyrir því að haldið verði opið málþing um fullveldi og þjóðaröryggi – þróun og framtíðarsýn í samvinnu við háskóla, hugveitur og fjölmiðla hér á landi um að taka þátt í málþinginu.

Í ár er haldið uppá 100 ára afmæli fullveldis Íslands og því vel við hæfi að fjalla um fullveldishugtakið með tilliti til þjóðaröryggis; hvernig það hefur þróast frá 1918 og hvaða áhrif hnattræn þróun, tæknileg þróun og loftlagsbreytingar kunna að hafa á inntak fullveldishugtaksins og alþjóðleg samskipti.

Hnattræn þróun, tæknileg þróun og loftlagsbreytingar leiða til samfélagslegra breytinga innan ríkja og á alþjóðavettvangi. Vægi alþjóðlegrar samvinnu fer vaxandi sem og mikilvægi þess að ríki beri virðingu fyrir alþjóðalögum í samskiptum ríkja. Hinar öru breytingar á alþjóðavettvangi og sú staðreynd að Íslendingar eru virkari þátttakendur á alþjóðavettvangi en nokkru sinni fyrr, bæði beint og óbeint, hefur í för með sér að stjórnvöld þurfa að takast á við samfélagslegar og alþjóðlegar áskoranir á sviði þjóðaröryggis með nýjum áherslum og í auknum mæli í samvinnu við önnur ríki.

Grundvallarskyldur íslenska ríkisins er að tryggja öryggi borgaranna, yfirráðasvæði ríkisins og auðlindir og skyldu þeirra til að tryggja að það sé gert á grundvelli lýðræðislegra gilda og án þess að skerða mannréttindi og grundvallarfrelsi í lýðræðissamfélagi. Þróun í alþjóðamálum kallar á skoðun á því að hvaða marki sú þróun hefur áhrif á inntak fullveldishugtaksins og viðurkenningu ríkja á sjálfsákvörðunarrétti annarrar ríkja í raun.

Markmið þjóðaröryggisstefnunnar endurspeglar þjóðarhagsmuni, sem leitast er við að standa vörð um, sem eru að tryggja sjálfstæði Íslands og fullveldi, tryggja friðhelgi landamæra Íslands og öryggi borgaranna, tryggja vernd stjórnkerfisins og grunnvirkja samfélagsins. Grundvallarforsenda þjóðaröryggisstefnunnar er staða Íslands sem fámenn eyþjóð, sem hvorki hefur burði né vilja til að ráða yfir her og hlýtur því ávallt að tryggja öryggi sitt og varnir með virkri samvinnu við önnur ríki og við alþjóðastofnanir. Slík samvinna byggir á sjálfsákvörðunarrétti Íslands sem sjálfstæðs og fullvalda ríkis og viðurkenningu annarra ríkja á honum á grundvelli alþjóðalaga.

Tillaga: Hér er lagt til að þjóðaröryggisráð samþykki að ráðið gangist fyrir því að haldið verði opið málþing um fullveldi og þjóðaröryggi – þróun og framtíðarsýn í samvinnu við háskóla, hugveitur og fjölmiðla. Ritari þjóðaröryggisráðs annist undirbúning málþingsins.